

מצטרפין מחשבת אכילה עם מחשבת הקטרה, והרי שתייהן מחשבת אכילה הן? אלא בהכרח, אין אכילת אש קרויה אכילה כאכילת אדם.

ומתריצין: אי דאפקה להקטרה בלשון אכילה, והיה מחשב "להאכיל" את האש בבשר הקרבן למחר, הכי נמוי שהיה זה (10) פיגול (11) על ידי שיצטרף עם מחשבת אכילת אדם. (12) אבל הכא, שאינו מצטרף, במאי עסקינן – דאפקה בלשון הקטרה, שחישב "להקטיר" הבשר חוץ לזמנו, דלשון אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד, ואין שתי לשונות אלו מצטרפות.

בעי רב אשי, חישב לאכול כזית באופן שיאכלוהו שני בני אדם, מהו, האם הוא פיגול?

וצדדי הספק הם:

[מלכים ב ט] "ואת איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל". ומכאן שאכילת כלבים שמה אכילה, (9) ונמצא שחישב מחשבת אכילה חוץ לזמנו.

מתקיף לה רב אמי, אלא מעתה לדברך, שהוכחת ממה שנכתב לשון אכילה בכלבים שאכילתם נחשבת אכילה לענין מחשבת פיגול, חישב שתאכלהו אש של הדיוט למחר, דכתיב [איוב כ] "תאכלהו אש לא נופח", ומשמע שזו קרויה אכילה, הכי נמוי דתהיה זו מחשבת פיגול?

וכי תימא הכי נמוי שיהיה זה פיגול, והתנן במשנתנו: חשב לאכול כחצי זית חוץ לזמנו ולהקטיר לגבוה חוץ לזמנו חצי זית דבר הראוי להקטרה, הרי זה כשר, שאין אכילה והקטרה מצטרפין. ואם אכן אכילת אש ואפילו של הדיוט שמה אכילה, הרי הקטרה, שהיא אש גבוה האוכלת את הראוי לה, כל שכן ששמה אכילה, ומדוע לא

בהם מחשבת אכילה כלל.

11. הקשה המקדש דוד [סימן ל"ג אות א'], הגמרא לקמן [פז ב] מבקשת להוכיח שאויר המזבח אינו כמזבח [ואיברים פסולים התלויים באוירו ירדו] שאם לא כן כיצד ניתן לפסול עולת העוף במחשבת הקטרה חוץ לזמנה, כי מאחר ומליקתה נעשית בראש המזבח כבר קלטה אויר המזבח ודינה שאף אם תיפסל בלינה לא תרד אלא תוקטר, ונמצא שאין מחשבתו להקטירה למחר מחשבת חוץ לזמנו. ומבואר בדברי הגמרא שמחשבת חוץ לזמנו אינה פוסלת בדבר שדינו לעשות בו כפי שחישב, ואם כן כיצד מחשבת אכילת אש למחר פוסלת, הרי אם היה מקיים מחשבתו ושורפה למחר היה עושה כדיון כיון שהנותר דינו להישרף ונמצא שלא חישב מחשבה שאינה כדיון? ותיריך, כי כשמחשב שתאכלהו אש למחר היות ואסור לו להניח הבשר למחר הרי שמחשב מחשבה שלא כדינה והרי זה כמו המחשב להקטיר אימורים למחר על המזבח שאמנם אם יעלו על המזבח לאחר שיפסלו משום נותר יהיה דינם להקטרה כיון שאם עלו לא ירדו, מכל מקום נחשבת מחשבת פיגול כיון שאסור להעלותם והוא חישב להעלות ולהקטיר, ומה שאין כן בעולת העוף אמנם אסור להשהותה על המזבח עד הבוקר וצריך להקטירה מיד, אבל דין הקטרתה למחר לא בא מחמת ששהתה באיסור שהרי אף אם לא ישהנה עד למחר יהיה דינה להקטרה כיון שכבר עלתה על המזבח, ורק שהדין הוא שאף על פי ששהתה עד למחר יש להקטירה, אם כן נמצא שמחשב מחשבת הקטרה שדינה להיעשות, ואילו במחשב שתאכלהו אש למחר שעדיין חישב אין דינו לשריפה ורק על ידי האיסור שיעשה במה שיניחהו למחר יהיה דינו כן נחשבת מחשבת פיגול.

12. בגמרא במנחות [יו ב] מבואר כי הוציאה תורה את הדין של מחשבת הקטרה בלשון אכילה ללמד שבין אם חישב

של מחשבה כמעשה כמו שביארה שם הגמרא את הדין של מחשבת הינוח שבוה לא נפסל אלא אם כן בידו לעשות כן, אבל מחשבת פיגול שאין ענינה מחמת שאם היה נעשה כן בפועל היה נפסל אלא היא פוסלת מחמת עצם זה שחישב מחשבה שאינה ראויה בזה אין צריך שיהיה בידו לעשות כן בפועל.

9. המנחת חינוך [מצווה קמ"ד אות ד'] הביא את דברי הרמב"ם [פרק י"ד הלכה י'] שלא רק מחשבת אכילת כלבים מפגלת אלא הוא הדין לכל בהמה וחיה. וכתבו התוס' [בד"ה ואת איזבל], כי זה פשוט ששייך אצל בהמה אכילה בדבר הראוי לה שהרי נאמר "תהיה כל תבואתה לאכול", אלא הוכחת הגמרא היא לגבי אכילת בשר, שאף זה שייך בה. והקשה המנחת חינוך, הרי אף אכילת בשר אצל בהמה מפורשת בתורה, שנאמר "הייתה נבלתך למאכל לכל עוף השמים ולבהמת הארץ?" ובמגיה שם הביא בשם השיירי מנחה שתירץ בזה, שפסוק זה אינו עוסק באכילת כלבים, אלא בחיות, שדרוך לאכול בשר, ומה שכתבה תורה "ולבהמת הארץ" היינו משום שחיה בכלל בהמה כפי המבואר בחולין [דף עא א].

10. כתב רש"י לקמן [דף ל"ה. ד"ה ושיון] שהמחשב על פרים הנשרפין לשורפן בבית הדשן חוץ לזמנו אין זה פיגול, כיון שהקפידה תורה בדיון פיגול על מחשבת אכילת מזבח ושריפה אינה לשון אכילה, והגם שבסוגייתנו מבואר שחישב שתאכלהו אש למחר הרי זה פיגול, היינו משום שחישב בלשון אכילה אבל כשמחשב בלשון שרפה אין זו מחשבת פיגול. והתוס' שם כתבו, שלחנים דחק רש"י לפרש כן כיון שאין מחשבת אכילת אש מועילה אלא בדבר הראוי לאכילת אדם שאף אם חישב בזה על אכילת אש הרי זה פיגול, אבל פרים הנשרפין שלא שייך בהם לא אכילת אדם ואף לא אכילת מזבח אין מועילה